RADA NARODOWA

ORGAN KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ

ROK I — WARZAWA. 20 STYCZNIA 1944 R. — Nr 2

DEKRET Nr 1.

Krajowej Rady Narodowej z dn. 1 stycznia 1944 r.

O powołaniu i organizacji Armii Ludowej.

Pkt. 1. Krajowa Rada Narodowa z dniem 1 stycznia 1944 r. powołuje do życia i organizuje w kraju Armię Ludową, podstawową siłę zbrojną Narodu Polskiego.

Pkt. 2. Krajowa Rada Narodowa jest zwierzchnią władzą Armii Ludowej.

Pkt. 3. Podstawą rozbudowy Armii Ludowej stanowią podziemne organizacje wojskowe tych ugrupowań, które wchodzą w skład Krajowej Rady Narodowej.

Pkt. 4. Armia Ludowa dążyć będzie do zjednoczenia pod swoim jednolitym dowództwem wszystkich podziemnych formacji wojskowych w kraju, zachowując jednocześnie ich konspiracyjną i organizacyjną całość.

Pkt. 5. Armia Ludowa ma za zadanie prowadzić nieugiętą walkę z okupantem aż do uzyskania niepodległości. Armia Ludowa, jako zbrojne ramię ludu polskiego, bronić będzie zasady demokratycznego ustroju Polski, jej niepodległości i suwerenności.

Pkt. 6. Armia Ludowa winna być od podstaw przepojona duchem demokratycznym i ściśle związana z codzienną walką i życiem Narodu Polskiego.

Pkt. 7. Armia Ludowa jest podstawową siłą Narodu Polskiego w kraju, dlatego też wszystkie formacje wojskowe zagranicą: Korpus im. Tadeusza Kościuszki pod dow. gen. Berlinga, oddziały gen. Andersa na Bliskim Wschodzie, oddziały sformowane w Anglii — wejdą w skład Armii ludowej.

Pkt. 8. Armia Ludowa walczyć będzie przeciwko hitlerowskiemu okupantowi ramię w ramię z armiami ZSRR, W. Brytanii i St. Zjednoczonych oraz ze wszystkimi armiami narodów sojuszniczych.

Krajowa Rada Narodowa.

DEKRET Nr 2.

Krajowej Rady Narodowej z dn. 1 stycznra 1944 r.

O organizacji Dowództwa Głównego Armii Ludowej.

Pkt. 1. Na czele Armii Ludowej stoi Dowództwo Główne w składzie:

a) Naczelny Dowódca Armii Ludowej,

b) Szef Sztabu Głównego Armii Ludowej,

c) Przedstawiciel Krajowej Rady Narodowej.

Dowództwo Główne decyduje we wszystkich najważniejszych sprawach Armii Ludowej, dotyczących: działań bojowych, organizacji, spraw personalnych, nominacji i awansów oficerskich do stopnia pułkownika włącznie.

Pkt. 2. Krajowa Rada Narodowa mianuje i zwalnia Naczelnego Dowódcę Armii Ludowej.

Naczelny Dowódca Armi Ludowej jest odpowiedzialny za stan bojowy i organizacyjny Armii Ludowej przed Krajową Radą Narodową, jest członkiem Krajowej Rady Narodowej i wchodzi w skład jej prezydium.

Pkt. 3. Krajowa Rada Narodowa mianuje i zwalnia Szefa Sztabu Głównego Armii Ludowej.

Szef Sztabu Głównego Armii Ludowej jest jednocześnie zastępcą Naczelnego Dowódcy Armii Ludowej z prawem zastępowania go również w Krajowej Radzie Narodowej i jej prezydium.

Pkt. 4. Krajowa Rada Narodowa nadaje na wniosek Dowództwa Głównego Armii Ludowej wszystkie stopnie generalskie i najwyższe odznaczenia wojskowe.

Pkt. 5. Krajowa Rada Narodowa zatwierdza na wniosek Dowództwa Głównego Armii Ludowej budżet Armii Ludowej.

Krajowa Rada Narodowa

DEKRET Nr 3.

Krajowej Rady Narodowej z dn. 1 stycznia 1944 r.

Nominacje.

Pkt. 1. Krajowa Rada Narodowa mianuje Naczelnym Dowódcą Armii Ludowej obyw. Rolę.

Pkt. 2. Krajowa Rada Narodowa mianuje Szefem Sztabu Głównego Armii Ludowej obyw. Witolda.

Krajowa Rada Narodowa.

STATUT TYMCZASOWY RAD NARODOWYCH

(uchwalony na posiedzeniu plenarnym Krajowej Rady Narodowej w dn. 1 stycznia 1944 r.)

§ 1. Podstawa Rad Narodowych.

Moralno-prawną podstawą, na której powstają i opierają swoją działalność Rady Narodowe, jest wola szerokich mas polskich wyrażona:

w ofiarnej zbrojnej walce ludu polskiego z okupantem wbrew przeciwdziałaniu reakcji,

w demokratycznych zasadach konstytucji marcowej 1921 r., obalonej wbrew prawu i narodowi przez totalistyczny system sanacyjno-ozonowy,

w „Manifeście Demokratycznych Organizacji Społeczno-Politycznych i Wojskowych" skierowanym do narodu w grudniu 1943 r.

§ 2. Podział terytorialny Rad Narodowych.

Nrajowa Rada Narodowa sprawuje swą władzę na obszarze całej Polski w oparciu o system terenowych Rad Narodowych.

Rady Narodowe opierają swoją organizację na podziale administracyjnym państwa polskiego. Zgodnie z tym podziałem istnieją następujące Rady Narodowe:

1. Gminne Rady Narodowe obejmują obszar gminy.
2. Miejskie Rady Narodowe w miastach wydzielonych, działają na prawach Powiatowych Rad Narodowych, w pozostałych miastach na prawach Gminnych Rad Narodowych.

Warszawska i Łódzka Rady Narodowe posiadają uprawnienia Wojewódzkiej Rady Narodowej.

3. Powiatowe Rady Narodowe obejmują obszar powiatu.
4. Wojewódzkie Rady Narodowe obejmują obszar województwa.

§ 3. Zasady organizowania Rad Narodowych.

Udział w tworzeniu Rad Narodowych biorą wszystkie organizacje i zrzeszenia demokratyczno-niepodległościowe.

Miernikiem uprawniającym do posiadania przedstawicielstwa w Radach Narodowych jest przede wszystkim czynny udział bądź w bezpośredniej walce zbrojnej z okupantem, bądź też w cywilnej akcji samoobrony i oporu, włączając akcję propagandową i agitacyjną.

Zgodnie z tą zasadą przedstawicieli do Rad Narodowych delegują:

1. Ugrupowania polityczne, stojące na gruncie zjednoczenia wszystkich demokratycznych sił narodu do walki z okupantem o wolną i niepodległą Polskę Ludową.
2. Organizacje wojskowe, walczące zbrojnie z okupantem.
3. Komitety fabryczne oraz Komitety chłopskie i folwarczne.
4. Organizacje zawodowe robotników i inteligencji.
5. Społeczne organizacje demokratyczne.

Poza tym każda Rada Narodowa posiada prawo kooptowania do swego składu jednostek szczególnie wartościowych o poglądach demokratycznych i postępowych. Ilość kooptowanych członków Rady nie może przekraczać 20 procent ogółu delegowanych członków Rady.

§ 4. Liczba członków Rady.

Liczba członków każdej oddzielnie wziętej Rady Narodowej nie określa się. Liczebność każdej Rady Narodowej uzależniona jest od:

1. Ilości organizacji delegujących swych przedstawicieli do Rad Narodowych.
2. Stopnia zorganizowania terenu pod względem politycznym, wojskowym i społecznym.

§ 5. Rady Narodowe.

I.

Krajowa Rada Narodowa składa się z przedstawicieli demokratycznych organizacji społeczno-politycznych i wojskowych, które uczestniczą w akcji tworzenia Rad Narodowych oraz z przedstawicieli Wojewódzkich Rad Narodowych.

Krajowa Rada Narodowa uzupełniać się może przez przedstawicieli innych organizacji, które wezmą udział w akcji tworzenia Rad Narodowych.

Krajowa Rada Narodowa wybiera prezydium złożone z 5 osób, w skład którego wchodzą: przewodniczący jego zastępca i naczelny dowódca Armii Ludowej.

II.

Wojewódzkie, powiatowe, miejskie i gminne Rady Narodowe składają się z przedstawicieli organizacji oraz osób wymienionych w § 3 niniejszego statutu, działających na danym obszarze administracyjnym.

III.

a) Gminna Rada Narodowa wyłania ze swego grona prezydium złożone z 3 osób, na czele z przewodniczącym. Jeden z członków z prezydium wchodzi w skład Powiatowej Rady Narodowej i jest równocześnie ogniwem łączącym Gminną Radę Narodową z Powiatową Radą Narodową.

b) Miejska Rada Narodowa (w miastach wydzielonych) wyłania prezydium złożone z 5 osób, na czele z przewodniczącym. Jeden z członków prezydium Miejskiej Rady Narodowej wchodzi w skład Wojewódzkiej Rady Narodowej, stanowiąc ogniwo, łącząc Miejską Radę Narodową z Wojewódzką Radą Narodową.

c) Powiatowa Rada Narodowa konstytuuje się na wzór Miejskiej Rady Narodowej, a jeden z członków prezydium wchodzi w skład Wojewódzkiej Rady Narodowej.

d) Wojewódzka Rada Narodowa konstytuuje się na wzór Powiatowej Rady Narodowej. Wojewódzka Rada Narodowa deleguje 3 przedstawicieli do Krajowej Rady Narodowej, z tego co najmniej jeden winien być z grona prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.

§ 6. Bezpieczeństwo pracy Rad Narodowych.

Praca Rad Narodowych polegać musi w warunkach okupacji jak najsurowszym prawidłom konspiracji.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

W sprawach wyjątkowej wagi decyduje plenarne posiedzenie Rady zwykłą większością głosów. W razie niemożliwości zwołania wszystkich członków Rady Narodowej, funkcje plenarnego posiedzenia Rady Narodowej przechodzą na zebranie przedstawicieli kół łącznie z prezydium. Dla ważności uchwał niezbędna jest obecność przedstawicieli conajmniej jedna druga istniejących kół Rady.

Plenarne posiedzenie Rady Narodowej zwołuje prezydium na wniosek własny lub na żądanie conajmniej połowy członków Rady Narodowej.

Prezydium Rady Narodowej posiada prawo wykluczania z grona Rady tych członków, którzy zagrażają bezpieczeństwu Rady i jest ono zobowiązane w takim wypadku zwrócić się do organizacji, którą reprezentował w Radzie wykluczony członek, o delegowanie innego przedstawiciela.

§ 7. Ślubowanie.

Każdy członek Rady Narodowej składa ślubowanie następującej treści:

„Ja członek . . . . Rady Narodowej, syn Narodu Polskiego, cierpiącego barbarzyńską niewolę niemiecką, ślubuję uroczyście poświęcić całkowicie swoje zdolności rzetelnej pracy, według mego najlepszego rozumowania i zgodnie z sumieniem, nad kierowaniem losami Narodu w walce o Wolną, Niepodległą, Demokratyczną Polskę. Wobec niebezpieczeństwa grożącego ze strony okupanta hitlerowskiego i wysługujących się mu zdrajców polskich, obowiązki swe pełnić będę z zachowaniem bezwzględnej konspiracji i w poczuciu odpowiedzialności przed Narodem Polskim".

§ 8. Charakter i zadania Rad Narodowych.

Rady Narodowe — Krajowa, Wojewódzkie, Powiatowe, Miejskie i Gminne są:

1. Tymczasowymi, w warunkach okupacji, podziemnymi organami władzy narodu aż do czasu wyłonienia właściwych organów władzy przez Zgromadzenie Ustawodawcze w niepodległej Polsce, oraz tymczasową polityczną reprezentacją Narodu.

2. Organizatorami i kierownikami walki narodu o wyzwolenie Polski z pod okupacji niemieckiej i z gwarantowania jej pełnej wolności, niepodległości i suwerenności.

Władzą zwierzchnią wszystkich terenowych Rad Narodowych jest Krajowa Rada Narodowa, która jako najwyższa reprezentacja narodu nakreśla ogólno-wytyczną linię pracy terenowych Rad Narodowych.

Krajowa Rada Narodowa kieruje pracą Powiatowych, Miejskich i Gminnych Rad Narodowych za pośrednictwem i przy pomocy Wojewódzkich Rad Narodowych, którym podlegają bezpośrednio i pośrednio wszystkie hierarchicznie niżej postawione Rady Narodowe.

Po wyłonieniu Rządu Tymczasowego przez Krajową Radę Narodową wszystkie terenowe Rady Narodowe, jako dotychczasowe organy władzy wykonawczej, zostają podporządkowane Rządowi Tymczasowemu.

Do podstawowych zadań Rad Narodowych w okresie okupacji należy:

1. Zjednoczenie wokół Rad Narodowych klasy robotniczej, chłopskiej, inteligencji i wszystkich demokratycznych, postępowych i wolnościowych sił narodu dla celów walki o przyśpieszenie chwili zwycięstwa nad okupantem i wyzwolenia Polski, oraz dla samoobrony brzed barbarzyńskim i wyniszczającym masowo naród polski terrorem hitlerowskim.

3. Udzielenie jak najbardziej wydatnej pomocy moralnej, materialnej i organizacyjnej dla rozbudowy i ubojowienia wszystkich formacji wojskowych zjednoczonych w szeregi Armii Ludowej, będącej siłą zbrojną ludu polskiego. Organizowanie jaknajszerszej akcji pomocy społeczeństwa dla walczących zbrojnie z okupantem oddziałów partyzanckich Armii Ludowej i współdziałanie z nimi.

Wszystkie posunięcia terenowych Rad Narodowych muszą mieścić się w ogólnych ramach nakreślonych przez Krajową Radę Narodową.

Terenowe Rady Narodowe składają za pośrednictwem Wojewódzkich R d Narodowych pisemne sprawozdania ze swojej działalności na Ręce Krajowej Rady Narodowej przynajmniej raz na miesiąc.

Za regularną sprawozdawczość odpowiada prezydium każdej Rady Narodowej.

Prezydium Krajowej Rady Narodowej obowiązane jest do protokułowania wszystkich swoich uchwał, postanowień i zarządzeń, jak też do bezpiecznego przechowywania wszystkich protokułów i innych dowodów rzeczowych swojej działalności wraz ze sprawozdaniami terenowych Rad Narodowych.

§ 9. Uprawnienia szczególne Krajowej Rady Narodowej.

1. Krajowa Rada Narodowa występuje na zewnątrz Państwa w imieniu narodu polskiego, aż do czasu powstania Rządu Tymczasowego.

2. Krajowa Rada Narodowa mianuje dowództwo krajowe Armii Ludowej, jak też przeprowadza zmiany i uzupełnienia w jego składzie.

3. Krajowa Rada Narodowa powoła Rząd Tymczasowy w momencie uznanym przez siebie za konieczny dla interesów Polski.

Równocześnie z powołaniem Rządu Tymczasowego Krajowa Rada Narodowa udzieli temu rządowi pełnomocnictw w zakresie sprawowania władzy, sama z ś przy Rządzie Tymczasowym spełniać będzie funkcję kontroli działalności Rządu Tymczasowego i najwyższej reprezentacji woli narodu.

§ 10. Finanse Rad Narodowych.

Rady Narodowe czerpią środki na pokrycie wydatków związanych z zakresem swojej działalności z następujących źródeł:

1. Z konfiskat dokonywanych na majątku niemieckim i zarządzanym przez okupanta.
2. Ze specjalnych świadczeń podatkowych.
3. Z dobrowolnych darów i ofiar osób, stowarzyszeń, organizacji i t. p.
4. Z masowych zbiórek pieniężnych.

Ponadto Krajowej Radzie Narodowej przysługuje prawo zaciągania pożyczek wewnętrznych i zagranicznych.

Dowody rzeczowe dochodów i wydatków każdej Rady N rodowej winny obejmować całość operacji finansowych i być bezpiecznie przechowane dla celów kontroli.

§ 11. Pieczęć Krajowej Rady Narodowej.

Krajowa Rada Narodowa posługuje się w swojej dział lności pieczęcią okrągłą z orłem piastowskim pośrodku i napisem na obwodzie pieczątki: Rzeczpospolita Polska — Krajowa Rada Narodowa.

Terenowe Rady Narodowe posługują się takimiż pieczęciami z napisami: Wojewódzka, Miejska, Powiatowa lub Gminna Rada Narodowa w . . . .

§ 12. Postanowienia przejściowe.

Wszelkie zmiany statutowe przeprowadzane są przez plenarne posiedzenia Krajowej Rady Narodowej zwykłą większością głosów.

§ 13. Rozwiązanie Rad Narodowych.

Z chwilą powstania stałej reprezentacji narodu, wyłonionej drogą pięcioprzymiotnikowych wyborów, w postaci Zgromadzenia Ust wodawczego w niepodległej Polsce, Krajowa Rada Narodowa i terenowe Rady arodowe przekazują swoją działalność odpowiednim organom.

§ 14. Postanowienia końcowe.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem uchwalenia go przez pierwsze plenarne posiedzenie Krajowej Rady Narodowej, odbyte w Warszawie w dniu **1 stycznia 1944 r.**

PRZEMÓWIENIE
PRZEDSTAWICIELA GRUPY DZIAŁACZY SOCJALISTYCZNYCH
na posiedzeniu plenarnym Krajowej Rady Narodowej w dniu 1 stycznia 1944 r.

I znów czasy dzisiejsze dały potwierdzenie głębokiej prawdy, że tylko Lud Polski, polski robotnik, włościanin i inteligent pracujący zdolni są do walki o wolność, sprawiedliwość i niepodległość kraju, że przede wszystkim warstwy pracujące gotowe są zawsze dać z siebie najwyższą ofiarę na ołtarzu wolności i niepodległości z daniną krwi własnej włącznie.

Tak jak w powstaniach narodowych 1831 i 1863 roku, porwała za broń młodzież, uboga szlachta i część chłopstwa (klasy robotniczej w dzisiejszym pojęciu jeszcze u nas nie było), jak w czasach rewolucji 1905 roku walczył w pierwszym szeregu robotnik, chłop i inteligent pracujący, podczas gdy reakcja polska współdziałała z carskim okupantem i próbowała zdławić rewolucję społeczno-narodową, prowokując bratobójcze walki (Łódź), tak samo w dniach odzyskania naszej niepodległości w 1918 roku Lud Polski formował siły zbrojne do walki, rozbrajał okupantów i tworzył zręby państwowości polskiej. Podobnie działo i dzieje się podczas wojny obecnej. Gdy we wrześniu 1939 r. reakcja polska na czele z kliką ozonową i ich typowymi przedstawicielami: Mościckim, Śmigłym-Rydzem, Beckiem i Składkowskim uciekała zagranicę, zostawiając kraj na pastwę losu, Lud Polski — z jego awangardą klasą robotniczą na czele — bronił bytu i honoru Polski, walcząc mężnie, ofiarnie i bohatersko w obronie Gdyni, Warszawy i innych ośrodków kraju.

Obecnie też, gdy reakcja polska szuka beznadziejnych prób porozumienia się z największym wrogiem Polski — hitlerowskimi Niemcami, a czyni to z obawy i klasowej nienawiści do państwa robotniczego — Rosji Sowieckiej, która określa jako wroga Polski Nr 1 i w swym zaślepieniu nie widzi dziejowej konieczności szukania z Rosją porozumienia i sojuszu — masy ludowe muszą znowu wziąć na swe barki odpowiedzialność za przyszłość i losy Polski.

Rząd emigracyjny w Londynie i jego delegatura w kraju, łącznie z sanacyjnym ZWZ, zwłaszcza po śmierci gen. Sikorskiego, prowadziły samozwańczą, nieodpowiedzialną i wielce szkodliwą dla Polski politykę wojny z Rosją, z tym mocarstwem, któremu ujarzmione ludy Europy w największym stopniu zawdzięczać będą wyzwolenie z niewoli hitlerowskiej i które będzie miało duży i decydujący wpływ na ukształtowanie się warunków pokoju i losów narodów europejskich.

Stało się dziś jasnym i oczywistym, że koncepcja polityczna emigracyjnego rządu polskiego w Londynie i jego delegatury w kraju, stawiająca tylko i wyłącznie na Anglię, a wymierzona jednocześnie przeciw Sowietom — haniebnie i doszczętnie zbankrutowała, że Polska znalazła się dzięki tej polityce na krawędzi, z której musi bezzwłocznie zawrócić, aby nie upaść w przepaść.

Rozgrywające się wypadki wojenne, zwłaszcza na odcinku frontu wschodniego, sprawę gruntownego przekształcenia polskich stosunków politycznych, a w szczególności odnośnie naszych stosunków do Rosji Sowieckiej, czynią nagłą i palącą. Czerwona Armia w kilka czy kilkanaście tygodni znajdzie się w granicach Polski. Nie możemy do tego dopuścić, aby z chwilą ukończenia okupacji hitlerowskiej, oddać nasz kraj pod nową, choćby inną zupełnie, okupację rosyjską, tylko dlatego, że nie potrafiliśmy utworzyć własnego rządu, zdolnego do nawiązania stosunków dyplomatycznych z Rosją. Rząd emigracyjny jest już niezdolny do spełnienia tego zadania.

Jedynym wyjściem, jedynie słuszną koncepcją byłoby utworzenie Rządu Ludowego tu w kraju, opartego na szerokiej podstawie ludowo-demokratyczno-socjalistycznej. Taki szeroki front ludowy narazie powstać nie może, wskutek braku oficjalnego porozumienia się właściwych stronnictw, a mianowicie: Stronnictwa Ludowego, WRN, RPPS, PPR i grup demokratycznych. Wina za ten brak porozumienia między stronnictwami tymi, leży w specjalnie nienormalnych dzisiejszych warunkach pracy konspiracyjnej i w opanowaniu niektórych grup robotniczych i ludowych przez reakcyjne elementy.

Oficjalne Stronnictwo Ludowe i WRN, weszły na manowce politycznej koncepcji sanacyjnej (uznanie sanacyjnej konstytucji kwietniowej) i władzy sanacyjnego „prezydenta" Raczkiewicza i „wodza naczelnego" Sosnkowskiego, uznanie monopolu na wojsko

sanacyjnego ZWZ i sanacyjnych generałów i pułkowników, układania się z obozem polskiej reakcji — endecją — o kapitulację ze swych podstawowych tez programowych społeczno-gospodarczych i uprawianie gorszącego widowiska targów o nieistniejące jeszcze stanowiska ministrów, wojewodów, starostów, burmistrzów, wójtów, kuratorów i dyrektorów. Poza tym WRN jest najbardziej ze wszystkich partyj wrogą w stosunku do Rosji.

RPPS, która skupiła wokół siebie pewne grupy demokratyczne i czyni, jak dotąd, bezskuteczne wysiłki porozumienia się ze Stronnictwem Ludowym, wprawdzie zdecydowała się ostatecznie na współpracę z PPR, ale nie godzi się na koncepcję Rad Narodowych, przeciwstawiając Radom — Naczelny Komitet Ludowy, oraz przewleka sprawę.

Naczelny Komitet Ludowy jest komisją porozumiewawczą stronnictw i grup i nie posiada jeszcze koncepcji praktycznego rozwiązania sprawy Rządu Ludowego. NKL jest zbyt wąską platformą, podczas gdy Rady Narodowe z jednej strony dają możność szerokiego uczestnictwa w nich, tych osób wartościowych z obozu demokratycznego, które jeszcze nigdzie nie zadeklarowały się politycznie, (a takich wartościowych osób jest b. wiele!) z drugiej zaś są najbardziej powszechną i demokratyczną formą rządową, gdyż za pośrednictwem Rad gminnych, miejskich, powiatowych i wojewódzkich, będą wyrażać wolę całego społeczeństwa polskiego, a nie tylko jego części, zamieszkałej w stolicy.

W tym stanie rzeczy, uważając sprawę wyłonienia demokratycznego kierownictwa polskiego za nakaz chwili bieżącej, grupa działaczy socjalistycznych, podobnie jak grupa działaczy ludowych i demokratycznych, postanowiła wziąć udział w współtworzeniu Rad Narodowych, które będą podstawą do wyłonienia w odpowiednim momencie Tymczasowego Rządu Ludowego w kraju.

Przewidujemy, że w najbliższej przyszłości dla tej jedynie dzisiaj słusznej koncepcji politycznej, Rady Narodowe zjednają, jeśli nie wymienione wyżej stronnictwa w całości, to przynajmniej ogromną większość ich członków i sympatyków. Prócz tego przewidujemy, że koncepcję tę poprą szerokie masy społeczeństwa polskiego, jeszcze nie zorganizowanego wogóle. Ułatwi to system powoływania Rad i szczerze demokratyczny duch, jaki ożywia nas wszystkich organizatorów Rad.

Uważaliśmy za rzecz niedopuszczalną, aby przy tworzeniu podwalin dla Rządu Ludowego w Polsce zabrakło przedstawicieli ruchu socjalistycznego.

Będziemy dążyć konsekwentnie, aby dla Rad Narodowych i Rządu Ludowego w Polsce jednać jaknajszersze masy robotnicze, chłopskie i pracownicze, zwłaszcza żeby zjednać dla nich najlepsze elementy z pośród tych mas.

W pracy Rad Narodowych i Tymczasowego Rządu Ludowego, stać będziemy na straży niepodległości i suwerenności Państwa Polskiego i dążyć do głębokiego przekształcenia stosunków społeczno-gospodarczych w myśl programu socjalistycznego, a w polityce międzynarodowej do utrzymywania dobrych i przyjaznych stosunków z wielkimi aliantami, a przede wszystkim z sąsiadującą z nami Rosją Sowiecką oraz utrzymania serdecznych stosunków z Czechosłowacją, Jugosławią, Francją i innymi narodami Europy, miłującymi wolność i pokój.

PRZEMÓWIENIE PRZEDSTAWICIELA GRUPY DZIAŁACZY POLSKIEGO STR. LUDOW. I BATAL. CHŁOPSKICH

na posiedzeniu plenarnym Krajowej Rady Narodowej w dniu 1 stycznia 1944 r.

My przedstawiciele grupy działaczy i członków Stronnictwa Ludowego, z woli których bierzemy udział w konstytucyjnym zebraniu Krajowej Rady Narodowej — zarówno w swoim imieniu, jak i w imieniu tych, którzy nas tu delegowali, oraz w imieniu szerokich mas chłopskich, wyrażamy głęboką radość z powodu powołania do życia krajowego i demokratycznego przedstawicielstwa narodowego.

Złożyło się tak, że obecne kierownictwo Stronnictwa Ludowego z braku legalności, szybko zmienione być nie może. Kierownictwo to dostało się w ręce grupy ludzi nie dorosłych do historycznego momentu, jaki obecnie przeżywamy, uległo ono reakcyjnemu, a tak od wieków znanemu i stosowanemu w Polsce zastraszeniu reakcji, poddało się reakcyjnej polityce spekulacji i mimo protestów działaczy i członków Stronnictwa, pozo-

staje w reakcyjnym bloku. Nie reprezentują oni przecież szerokich mas chłopskich. Polityka, jaką prowadzi zarówno emigracyjny rząd londyński jak i jego krajowa ekspozytura, są chłopom obce i niezgodne z ich wolą. Masy chłopskie prowadziły uporczywą walkę z reakcją. Znane są wszystkim strajki chłopskie w Polsce, wymierzone przeciwko rządom reakcji i faszyzmu. Ostatni Kongres Chłopski w Krakowie w 1938 roku, powziął uchwałę o strajku chłopskim aż do zwycięskiego obalenia rządów reakcji. Podjęciu i wykonaniu tej uchwały, stanęły na przeszkodzie tylko szybko następujące wypadki, które poprzedziły obecną wojnę. Nie ma i nie może być mowy o tym, aby chłopi zechcieli dziś oprzeć swoje nadzieje na współpracy z reakcją, z którą prowadzili uporczywą walkę. Gdy chłopi są większością narodu polskiego i gdy odmawiają oni swojego poparcia reakcji, dotychczasowe przedstawicielstwo narodowe, za jakie uważał się emigracyjny rząd londyński, łącznie ze swoją ekspozyturą krajową, jest i pozostanie fikcją. Masy chłopskie nie udzielały dotąd i nie będą nadal udzielać swego poparcia rządowi emigracyjnemu i jego ekspozyturze krajowej, ponieważ obawiają się powrotu stosunków, jakie istniały w Polsce przed wojną. Stosunki te dla chłopów wyrażały się stałym głodowaniem i poniżaniem ich ludzkiej godności. Osiemdziesiąt procent chłopów napróżno czekało na upełnorolnienie swych karłowatych gospodarstw. Osiem milionów bezrobotnych i półbezrobotnych na wsi, napróżno czekało na pracę i chleb. Te głodne i bezrobotne masy chłopskie zostały pozbawione praw, bite, poniewierane i pacyfikowane, gdy protestowały przeciwko swojej krzywdzie. Chłopi — jakieśmy to już powiedzieli — obawiają się powrotu tych stosunków i dlatego nie udzielają oni swego poparcia tym, którzy reprezentują tę starą Polskę i interesy zgniłej warstwy ziemiańskiej. Dlatego Bataliony Chłopskie odmawiają poddania się reakcyjnemu kierownictwu ZWZ i A.K.

My, przedstawiciele chłopów polskich, stwierdzamy, iż jest zarówno naszym przekonaniem, jak i przekonaniem szerokich mas chłopskich, że Polska taka, jaka była do roku 1939 nie mogłaby istnieć nadal, a to dlatego, że masom ludowym groziłaby śmierć głodowa, a co za tym idzie wyludnienie państwa. Znany jest w całej Polsce fakt, że komisje poborowe, nawet w żyznej ziemi lubelskiej, stwierdziły pięćdziesiąt procent poborowych chorych na gruźlicę.

W wielkiej trosce o przyszłe i obecne losy naszego narodu i państwa, po naradzeniu się z działaczami chłopskimi i po przeprowadzeniu konferencji z chłopami w różnych częściach Polski, postanowiliśmy nasz udział w tworzącym się demokratycznym przedstawicielstwie narodowym, Krajowej Radzie Narodowej, w której widzimy istotną wyrazicielkę dążeń narodu polskiego. Masy chłopskie chcą wziąć współodpowiedzialność za losy narodu i państwa polskiego. W imię świetlanej przyszłości całego naszego narodu i naszej Ojczyzny, będziemy reprezentować w Krajowej Radzie Narodowej masy chłopskie i będziemy popierać program i żądania tych mas. Program mas chłopskich jest znany, uchwalony jeszcze przed dwudziestu laty, następnie na wszelkich zjazdach i kongresach potwierdzany. Oto jego podstawowe tezy: 1) Niepodległa Demokratyczna Polska Ludowa. 2) Pięcioprzymiotnikowe prawo wyborcze do Sejmu i Senatu. 3) Wywłaszczenie obszarników bez odszkodowania i oddanie ziemi chłopom i robotnikom rolnym. 4) Zaprowadzenie powszechnego i bezpłatnego nauczania, zarówno w szkołach powszechnych, średnich, jak i wyższych. 5) Wolność polityczna, wolność słowa, druku i zgromadzeń publicznych. 6) Rozbudowa rolnego przemysłu przetwórczego na zasadach spółdzielczych. 7) Uspołecznienie ciężkiego przemysłu, kopalń, i hut, uspołecznienie banków.

Oto są główne tezy naszego programu, który nie mógłby być wykonany przez wspomiane koła reakcyjne i ich rząd oparty na konstytucji bezprawia z 1935 roku.

W polityce zagranicznej chcemy oprzeć państwo polskie na zgodzie, przyjaźni, na pokoju z państwami demokratycznymi. Sprzeciwiamy się dotychczasowej wrogiej, niezgodnej z wolą większości narodu, polityce nienawiści, jaką nasze sfery reakcyjne i ich rządy prowadziły w stosunku do ZSRR. Będziemy również dążyli do zgody, przyjaźni i szczerej współpracy z ZSRR.

Zdając sobie sprawę z tego, że narodowi naszemu grozi w tej chwili śmiertelne niebezpieczeństwo ze strony zdziczałego okupanta, wysiłki nasze skierujemy przede wszystkim w tym kierunku, aby uchronić naród polski przed zagładą. Stwierdzamy zaś, że skuteczną obroną narodu polskiego, przeciwko bestialstwom okupanta, jest tylko walka zbrojna.